

ความรับผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291
Liability for Negligence Causing the Other Person to Death Under the
Thai Criminal Code, Section 291

ณัฐวุฒิ ปฐมสิทธิภักดิ์^{1*} และอรอนงค์ เกียรติพิศาลสกุล²
(Nattawut Pathomsittaphirak^{1*} and Ornanongk Kiatphisansakun²)

^{1,2}สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

^{1,2}Bachelor of Laws Program in Laws, Faculty of Law, Southeast Asia University

อีเมลผู้แต่งหลัก : Nattawutp@sau.ac.th เบอร์โทร : 09 7243 9993

วันที่รับบทความ 20 กรกฎาคม 2565
Received: Jul. 20, 2022

วันที่รับแก้ไขบทความ 25 กุมภาพันธ์ 2566
Revised: Feb. 25, 2023

วันที่ตอบรับบทความ 28 กุมภาพันธ์ 2566
Accepted: Feb. 28, 2023

บทคัดย่อ

การกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายมีหลายพฤติการณ์ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะการกระทำประมาทด้านการใช้ยานพาหนะอย่างไร้ข้อควรระวัง เครื่องจักรกล ทั้งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เรือ เครื่องบิน หรือเกิดจากอาคารที่อยู่อาศัย สิ่งปลูกสร้าง วัตถุอันตรายต่าง ๆ รวมถึงการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ซึ่งกฎหมายที่ใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิดในปัจจุบันอาจไม่สอดคล้องกับพฤติการณ์ความร้ายแรงดังกล่าว

ผู้เขียนจึงนำเสนอบทความที่พิจารณาถึงความรับผิดอาญา ฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 เนื่องด้วยหลักกฎหมายอาญานี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ.2500 และมีการแก้ไขอัตราโทษที่เพิ่มขึ้น โดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ.2560 ซึ่งการกระทำโดยประมาทและเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายในหลายรูปแบบ หลายลักษณะพฤติการณ์ซึ่งบทบัญญัติความรับผิดดังกล่าว อาจไม่ครอบคลุมถึงพฤติการณ์ที่เกิดขึ้นในหลายมิติในหลาย ๆ คดีตามสถานะแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีที่พัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และนอกจากนี้จะได้ศึกษาถึงกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอมุมมองในแง่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และเห็นควรบัญญัติเพิ่มเติมกฎหมายอาญาในส่วนของการกระทำโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเพื่อให้ผู้กระทำโดยประมาทเกิดความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อชีวิตของผู้อื่นในสังคมมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความรับผิด; กระทำโดยประมาท; เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

Abstract

Negligence is the major cause of death by many dangerous and careless behaviors and the number of deaths tends to be higher. Automobile negligence, construction negligence, dangerous goods, and negligent performance of duties are

the main cause of the increase in loss. The current penalty set out in the law for convicted criminals might not be proportionate to the degree of the crime.

This article was designed to consider the liability in the criminal code of negligence causing death. According to the Thai criminal code, section 291, in which offence against life is mentioned, states the act causing the other person to death as liability recognition criteria. Since the criminal code has been initiated on 1 January 1957 and revised the penalty rates to higher pay rates by section 4 of the Act Amending the Penal Code (No. 26), 2560 BE. Negligence has been causing death since the enforcement was established, but the liability has not met different aspects of offences due to the change in the economic and social environment and developed technology. Moreover, Foreign law is provided to show legal perspectives on liability for offence against life ,It is considered as additional criminal legislation that has to be stipulated in case of an act of negligence in order to be aware of negligence and take responsibility for actions on other people’s safety.

Keywords: Liability; Negligence; Causing the other person to death

บทนำ

ความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย มีบัญญัติอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ลักษณะ 10 ว่าด้วยเรื่อง ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย หมวด 1 ความผิดต่อชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 291 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำโดยประมาทและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท ” เนื่องจากหลักกฎหมายอาญานี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ.2500 และมีการแก้ไขอัตราโทษที่เพิ่มขึ้น โดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ.2560 บทบัญญัติความรับผิดดังกล่าว ปัจจุบันมีการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายที่มีจำนวนคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมาก และมีพฤติการณ์แตกต่างจากอดีตโดยเฉพาะการกระทำผิดโดยประมาทอย่างร้ายแรง ที่มีพฤติการณ์ของการไม่ใช้ความระมัดระวังที่บุคคลนั้น ๆ จำต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่ ดังนั้นความรับผิดทางอาญาจึงควรแตกต่างจากการกระทำความผิดโดยประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน

กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา

ความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 มีองค์ประกอบของความผิด ดังนี้

- (1) ผู้ใด
- (2) กระทำโดยประมาท
- (3) เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย
- (4) กระทำโดยประมาท

มาตรา 59 วรรคสี่ บัญญัติว่า “กระทำโดยประมาท ได้แก่ กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่” สามารถแยกพิจารณาได้ เป็นการกระทำโดยไม่เจตนา และการใช้ความระมัดระวัง (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2559, 93)

1. การกระทำโดยไม่เจตนา หมายถึงผู้กระทำมิได้ประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลของการกระทำของตน แต่ผู้กระทำต้องรู้สำนึกอยู่เพราะหากไม่รู้สำนึกก็ไม่เป็นการกระทำ และสำหรับการกระทำนั้น ได้แก่ การเคลื่อนไหวและรวมถึงการงดเว้น ตามมาตรา 59 วรรคท้าย บัญญัติว่า “การกระทำ ให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้น โดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำ เพื่อป้องกันผลนั้นด้วย”

2. การใช้ความระมัดระวัง ความระมัดระวังตามมาตรา นี้ กฎหมายคำนึงถึงในแง่ของผู้กระทำ และสภาพแวดล้อมกรณี กล่าวคือมิได้กำหนดกว้างขวางเกินไปจนทำให้บุคคลต้องระมัดระวังตัวตลอดเวลา การใช้ความระมัดระวังของบุคคลจึงพิจารณาจาก 1) วิสัย และ 2) พฤติการณ์ตลอดจน (3) การใช้ความระมัดระวัง

ในการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยประมาท เป็นเรื่องการลงโทษผู้ที่มีได้กระทำโดยเจตนา ซึ่งเป็นข้อยกเว้นหลักทั่วไปของกฎหมายอาญา ความผิดอันเกิดจากการกระทำโดยประมาท เป็นความผิดที่ต้องการผล จึงต้องมีผลเสียหายเกิดขึ้นและมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นความผิดทางอาญา การกระทำโดยประมาทนั้นก็ถือเป็นความผิดทางอาญาซึ่งผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญา ดังนั้นการกระทำโดยประมาท จึงถือเป็นสถานะทางจิตใจอีกรูปแบบหนึ่งนอกเหนือไปจากเจตนาที่จะให้ผู้กระทำเกิดความรับผิดทางอาญาได้

บทความนี้จึงเป็นบทความวิชาการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงความรับผิดการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตามบทบัญญัติของกฎหมาย แล้วจะพบว่า การกระทำโดยประมาทเดินเลื้อตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 มิได้มีการบัญญัติถึงการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรง ดังนั้นในการวินิจฉัยการกระทำโดยประมาทของผู้กระทำ จึงต้องพิจารณาว่าผู้กระทำได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอแล้วหรือไม่ และเพื่อมิให้บุคคลต้องใช้ความระมัดระวังมากหรือน้อยจนเกินไป จึงมีความจำเป็นที่กฎหมายจะต้องกำหนดระดับการกระทำโดยประมาทของบุคคลไว้ในส่วนของการกระทำโดยประมาทเดินเลื้อ และประมาทเดินเลื้ออย่างร้ายแรงไว้

ผล (ความตาย) ต้องมีความสัมพันธ์กับการกระทำโดยประมาทของผู้กระทำ (ผลโดยตรง) กรณีการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ลักษณะพฤติการณ์มีความประมาทเดินเลื้อที่ไม่ร้ายแรงโดยพิจารณาจากคดีที่ศาลกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ดังนี้

พฤติการณ์ที่จำเลยจอดรถในเวลามืดค่ำ โดยไม่ได้เปิดไฟหรือใช้แสงสว่างตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อเป็นสัญญาณให้ผู้ขับขี่มองเห็นรถที่จอดอยู่ในไหล่ทางด้านซ้ายของถนน แม้จะไม่กีดขวางทางจราจรก็ตาม การที่ผู้ตายขับรถจักรยานยนต์พุ่งเข้าชนท้ายรถคันที่จำเลยจอดอยู่ ทำให้ถึงแก่ความตาย เกิดจากผลโดยตรงที่เกิดจากความประมาทของจำเลยที่งดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2210/2544 ศาลพิพากษาจำคุก 1 ปี 2 เดือน ในฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย)

พฤติการณ์ที่จำเลยขับรถยกออกจากไหล่ถนนและเลี้ยวขวาทันที โดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังดูรถที่แล่นมาในช่องทางเดินรถ ว่ามีรถแล่นมาหรือไม่เป็นเหตุให้ผู้ตาย ซึ่งขับรถมาในช่องทางดังกล่าวหยุดรถไม่ทันและหักหลบไม่พ้น จึงพุ่งชนท้ายรถจำเลยเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย และว.จ. กับ อ. ซึ่งนั่งมาในรถที่ผู้ตายขับได้รับอันตรายแก่กาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 197/2530 ศาลมีคำพิพากษาจำคุก 3 ปี ในฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และมาตรา 300 กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส)

พฤติการณ์ที่จำเลยขับรถโดยสารในช่องเดินรถช่องที่ 2 แล้วเบนหัวรถเข้ามาในช่องที่ 1 โดยกะทันหันและไม่ให้สัญญาณไฟเลี้ยวซ้าย เพื่อให้ผู้ตายซึ่งขับซึ่งรถจักรยานยนต์ตามมารู้ตัวล่วงหน้า และในขณะเดียวกันจำเลยก็ชะลอรถ เพื่อเข้าจอดจึงขับรถชนท้ายรถยนต์โดยสารที่จำเลยขับเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2922/2531 ศาลมีคำพิพากษาจำคุก 3 ปี ในฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย)

การกระทำซึ่งจะเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตาม ป.อ. มาตรา 68 ต้องเป็นการกระทำโดยเจตนา จำเลยเอาอาวุธปืนออกมาขู่ผู้ตายและทำปืนลั่นโดยประมาทถูกผู้ตายถึงแก่ความตายไม่ใช่การกระทำโดยเจตนา การกระทำของจำเลยจึงไม่ใช่การป้องกัน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1597/2562 ศาลมีคำพิพากษาให้จำคุก 3 ปี 3 เดือน โดยแบ่งเป็น ความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 291 กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จำคุก 3 ปี และตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 จำคุก 3 เดือน)

พฤติการณ์ที่จำเลยขับรถยกกระเบาะแข่งรถจักรยานยนต์ของ ป. ล้ำเส้นแบ่งกึ่งกลางถนนเข้าไปในช่องเดินรถของผู้ตาย ขณะเดียวกันผู้ตายก็ขับรถจักรยานยนต์ล้ำเส้นแบ่งกึ่งกลางถนนเข้าไปในช่องเดินรถของจำเลยประมาณ 50 เซนติเมตร เป็นเหตุให้รถชนกันเช่นนี้ จำเลยจึงขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นได้รับความเสียหายและผู้อื่นถึงแก่ความตาย แม้ผู้ตายมีส่วนประมาทด้วยก็ไม่ทำให้จำเลยพ้นความรับผิดไปได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2869/2553 ศาลมีคำพิพากษาให้จำคุก 8 เดือน ในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 291 กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย)

กรณีการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย โดยการขับรถยกในขณะที่เมาสุรา (ลักษณะพฤติการณ์มีความร้ายแรงพิจารณาจาก อัตราโทษที่สูงกว่าประมาทกรณีอื่นโดยศาลกำหนดอัตราโทษจำคุก 4 ปี)

การที่จำเลยขับรถในขณะเมาสุรา และขับรถยกฝ่าฝืนกฎจราจรด้วยความเร็วสูงโดยประมาทล้ำเส้นแบ่งกึ่งกลางเข้าไปในช่องทางรถสวนในขณะเมาสุรา ซึ่งเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งของการกระทำโดยประมาท เป็นเหตุให้รถยกของจำเลยเฉี่ยวชนรถจักรยานยนต์ที่ผู้ตายขับซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตายและผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กาย อันเป็นความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 และพระราชบัญญัติจราจร มาตรา 43 (2) (4), 157, 160 วรรคท้าย เป็นการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกัน และเป็นผลโดยตรงที่ทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตายและผู้เสียหายได้รับอันตรายแก่กาย จำคุก 4 ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ

ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 กึ่งหนึ่ง คงจำคุก 2 ปี (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2775/2547)

การที่จำเลยขับรถในขณะเมาสุราและขับรถโดยประมาท แชนรถที่อยู่ข้างหน้าไปในหน้าไป ในช่องเดินรถขวามือในขณะที่ผู้ตายขับสวนมา เป็นเหตุให้ชนรถจักรยานยนต์ของผู้ตายเสียหาย และทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 และพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มาตรา 43 (4), 157 นั้น เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องและเป็นผล โดยตรงที่ทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย จำคุก 4 ปี จำเลยให้การรับสารภาพ มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษ ให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 2 ปี (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4067/2550)

จากคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับเรื่องการกระทำโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 นั้น กรณีของการเมาสุราแล้วขับรถจนเกิดเหตุให้เกิด ความเสียหายต่อชีวิตผู้อื่น จะเห็นว่าศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำคุกสูงสุดคือ 4 ปี และมีการลดโทษ ให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก 2 ปี เพราะมีให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3966/2549, คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 4067/2550 และคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ 2775/2547 ส่วนการประมาทในด้านอื่น ๆ ซึ่งได้รับโทษ จำคุกน้อยกว่า เช่น ขับรถชนคนโดยเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกิดจากการเมาสุรา เช่น ขับรถ ด้วยความเร็วสูง หรือขับรถด้วยความประมาทน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือกรณีนำปืนมาขู่และทำปืนลั่นจะมีโทษจำคุกตั้งแต่ 8 เดือน ถึง 3 ปี เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2869/2553 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 295/2555

กรณีที่มีการวินิจฉัยคดีโดยศาล ได้พิจารณาถึงความประมาทอย่างร้ายแรงในคดีละเมิดตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การที่จำเลยที่ 1 และที่ 3 ฉีดยาฆ่าแมลงในนาข้าวเพียง 1 สัปดาห์ ซึ่งขณะนั้นยาดังกล่าว ยังไม่ทันสลายตัวหมดก็ว่าจ้างให้ผู้ตายเข้าไปเกี่ยวข้าวเป็นการกระทำ โดยประมาทเลินเล่ออย่าง ร้ายแรง จึงเป็นการร่วมกันกระทำละเมิดต่อผู้ตาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7224/2539)

การที่จำเลยที่ 1 ห้ามล้อรถยนต์บรรทุกเป็นระยะทางถึง 50 เมตรแล้วรถยนต์บรรทุก ยังพุ่งข้ามเกาะกลางถนนไปชนรถยนต์ที่ผู้ตายขับสวนทางมาเป็นการแสดงเจตนาชัดอยู่ในตัวว่าจำเลย ที่ 1 ขับรถบรรทุกด้วยความเร็วสูง และโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงถึงขนาดข้ามเกาะ กลางถนนไปขวางอยู่ในช่องเดินรถของผู้อื่น ที่ไม่ว่าจะคาดหมายได้ว่าจำเลยที่ 1 จะขับรถเข้ามา เช่นนั้น ดังนั้นเหตุที่เกิดจึงมิใช่เพราะความประมาทเลินเล่อของผู้ตายหากแต่เป็นความประมาท เลินเล่อของจำเลยที่ 1 เพียงฝ่ายเดียว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3762/2538)

ตามที่ได้มีแนวคำวินิจฉัยของศาลที่ได้มีการพิจารณาวินิจฉัยถึงพฤติการณ์การกระทำ ของจำเลยเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งคำว่า “ความประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง” ไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หรือประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ว่าด้วยความรับผิดชอบเพื่อละเมิด แต่ในคำวินิจฉัยของศาลกรณีละเมิดได้มีการนำความ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ไปใช้ในการอธิบายการกระทำผิดของจำเลยในลักษณะ เป็นการกระทำที่มีความร้ายแรง การนำหลักเรื่องประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงมาใช้ในระบบ

กฎหมายไทย จึงเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจว่าการกระทำเช่นไร เป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ดังนั้นการศึกษาถึงระดับการกระทำของบุคคลที่ต้องรับผิดชอบทางอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำโดยประมาท และการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรง อันเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ และบัญญัติให้มีเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรงได้ ในกรณีทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายในประมวลกฎหมายอาญาได้ โดยจะศึกษาระดับการกระทำที่ต้องรับผิดชอบโดยประมาทเลินเล่อ และประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ในระบบกฎหมายประมวลกฎหมาย (Civil Law) และระบบจารีตประเพณี (Common Law) เพื่อทำความเข้าใจหลักการเหตุผลในการบัญญัติให้รับผิดชอบของระบบกฎหมายทั้งสองระบบ และนำไปสู่การปรับใช้บทลงโทษเกี่ยวกับระดับความรับผิดชอบทางอาญาต่อไป

การกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law)

การกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) ได้รับสืบทอดมาจากหลักกฎหมายโรมัน ความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในความรับผิดชอบเพื่อละเมิดตามกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายเช่นเดียวกับประเทศไทย

ประเทศฝรั่งเศส ได้มีการแบ่งประเภทของความประมาทออกเป็น 3 ประเภทคือ

(1) ประมาทโดยจงใจ (mise en danger) หมายถึง การที่ผู้กระทำไม่มีเจตนาไม่ได้ปรารถนาในผล แต่ผู้กระทำได้เข้าเสี่ยงภัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (unjustified risk) โดยสมัครใจและรู้ตัวเข้าเสี่ยงภัยอย่างรุนแรง โดยลักษณะที่ผู้กระทำรู้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้นและผู้นั้นได้เข้ากระทำการนั้น หมายความว่ากระทำการประมาทโดยจงใจ จึงต้องมีการคาดเห็นผลความเสียหายล่วงหน้าจากการกระทำของตน หากผู้กระทำคาดเห็นผลแห่งการกระทำในระดับแน่นอนเสมือนจริง (virtual certainty) ก็จะกลายเป็นเจตนาอ้อมเล็งเห็นผล (indirect intent) แต่ผู้กระทำคาดเห็นผลในระดับความเป็นไปได้ (probability) ก็จะเป็นประมาทโดยจงใจ (recklessness) โดยประมาทโดยจงใจในกฎหมายฝรั่งเศสมีลักษณะสองประการ คือเป็นความผิดในตัวเองโดยไม่ต้องการผลและเป็นเหตุเพิ่มโทษในกรณีที่เกิดขึ้น

(2) ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (faute caraterisee) ในกฎหมายฝรั่งเศสเกิดขึ้นในปี ค.ศ.2000 จากความพยายามของฝ่ายนิติบัญญัติที่ต้องการจำกัดขอบเขตแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ลงโทษผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยอ้อมขึ้นหลายครั้ง โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 121-3 วรรค 4 โดยมีข้อความดังนี้ “ในกรณีของวรรคก่อน หากบุคคลธรรมดาผู้ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรง แต่ได้ก่อหรือมีส่วนก่อให้เกิดสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือไม่ได้ใช้มาตรการเพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหาย บุคคลนั้นจะมีความผิดทางอาญา ถ้าพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นละเมิดอย่างตั้งใจต่อหน้าที่แห่งความระมัดระวัง หรือความปลอดภัยที่กำหนดโดยกฎหมาย หรืออนุบัญญัติ (mise en danger) หรือบุคคลนั้นได้กระทำการโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (faute caraterisee) และนำผู้อื่นสู่ความเสี่ยงภัยที่รุนแรงซึ่งไม่อาจเพิกเฉยได้” ดังนั้นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (faute caraterisee) ตามกฎหมายฝรั่งเศสจึงมีหน้าที่ในการจำกัดความรับผิดชอบของบุคคลธรรมดาผู้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นโดยอ้อมเท่านั้น

(3) ประมาทเลินเล่อธรรมดา (negligence) หมายถึง ผู้กระทำได้ไม่อาจคาดเห็นความเสียหายล่วงหน้า (lack of foresight) เพราะหากเป็นการกระทำที่ผู้กระทำคาดเห็นความเสียหายล่วงหน้าได้บ้างแล้วเป็นการกระทำประมาทโดยจงใจ (recklessness, mise en danger) และถ้าคาดเห็นว่าผลจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอนเป็นเจตนาเล็งเห็นผล (indirect intent) (อนุสรณ์ แก้ววิเชียร, 2562)

ประเทศอังกฤษ การกระทำโดยประมาทตามกฎหมายอังกฤษแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) ความประมาทธรรมดา (Negligence) เป็นกรณีที่ผู้กระทำละเลยหรือไม่เอาใจใส่ต่อภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น รวมถึงกรณีที่ผู้กระทำควรจะรู้ว่ามีความเสี่ยงต่ออันตรายและควรที่จะเอาใจใส่กับภัยอันตรายที่มีความเสี่ยงนั้น อาจกล่าวได้ว่าการกระทำโดยประมาทธรรมดา (Negligence) คือการละเลย (Failure) ที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความระมัดระวัง (Standard of Care) ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้กระทำที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความระมัดระวังนั้น ดังนั้น การกระทำโดยประมาทจึงเป็นการละเลยที่จะประพฤติปฏิบัติให้เหมือนกับวิญญูชน (A Reasonable Man) หรือบุคคลที่มีความสุขุมรอบคอบ (Prudent Man) ในพฤติการณ์ที่กฎหมายซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ประพฤติปฏิบัติตนเช่นเดียวกับวิญญูชน (อนุสรณ์ แก้ววิเชียร, 2562)

(2) ความประมาทโดยจงใจ (Recklessness) หมายถึง ลักษณะของการกระทำที่ผู้ลงมือกระทำรู้อยู่ว่าการกระทำดังกล่าวของผู้กระทำ มีความเสี่ยงอย่างยิ่งในการที่จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น แต่ผู้กระทำไม่ใส่ใจเพราะเชื่อว่า จะสามารถหลบเลี่ยงไม่ให้เกิดความเสียหายเช่นนั้นขึ้นมาได้ หรือหมายถึง สิ่งที่ผู้กระทำได้ลงมือกระทำลงไปอย่างไม่เพียงแต่ไม่ระมัดระวังเท่านั้น ยังรวมถึงเป็นการกระทำดังกล่าว ยังเป็นการกระทำที่ผู้กระทำรู้อยู่ว่าเป็นการเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น แต่ยังคงกระทำลงไป เพราะคิดว่าผลไม่น่าจะเกิดหรือสามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยบุคคลจะถือว่าประมาท โดยจงใจตามความหมายของมาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติความเสียหายทางอาญา (The Criminal Damage Act 1971) 23 เมื่อบุคคลจะมีความรับผิดชอบทางอาญา ก็ต่อเมื่อผู้กระทำตระหนักถึงความเสี่ยงภัยนั้น และได้เข้าเสี่ยงภัยแบบไม่มีเหตุอันสมควรโดยที่เขาู้ถึงพฤติการณ์นั้นว่ามีความเสี่ยงภัย (พลสิทธิ์ จิระสันติโน, 2565)

ดังนั้นเมื่อพิจารณาความประมาทในกฎหมายอังกฤษ ความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จะพิจารณาจากสภาพจิตใจของตัวผู้กระทำ โดยหากผู้กระทำได้ประมาทโดยรู้ว่าการกระทำของตน อาจจะทำให้เกิดภัยขึ้น กฎหมายก็ถือว่าการกระทำประมาทดังกล่าวเป็นการกระทำที่เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ประเทศสหรัฐอเมริกา ในระบบกฎหมาย Common Law ได้แยกการกระทำโดยประมาท ออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) ประมาทธรรมดา (negligence) ความประมาทธรรมดาบัญญัติอยู่ใน Model Penal Code Section 2.02 (d) คือ การกระทำของบุคคลจะเป็นประมาทธรรมดาก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น ควรที่จะใช้ความระมัดระวังในการเสี่ยงภัยอันตรายที่ไม่สมควร ซึ่งเกิดจากการกระทำของเขา การเสี่ยงต่ออันตรายดังกล่าวต้องมีลักษณะและระดับที่ผู้กระทำเพิกเฉยที่จะรู้ถึงการเสี่ยง โดยพิจารณาจากลักษณะและวัตถุประสงค์ของการกระทำนั้น ๆ ตลอดจนพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้กระทำรู้รวมถึงการเบี่ยงเบนอย่างร้ายแรงจากมาตรฐานความระมัดระวังของวิญญูชน (Reasonable Person)

ที่พึงจะปฏิบัติในสถานการณ์เดียวกับผู้กระทำ (อนุสรณ์ แก้ววิเชียร, 2562, หน้า 75) ความประมาทธรรมดา (negligence) เป็นการกระทำที่ต่ำกว่ามาตรฐานของวิญญูชน หรือบุคคลผู้มีความสุขรอบคอบในฐานะเช่นเดียวกับจำเลย โดยจะพิจารณาการกระทำประมาทโดยเปรียบเทียบกับวิญญูชนว่าจำเลยได้ใช้ความระมัดระวังตามที่วิญญูชน ควรใช้ในสถานการณ์เดียวกันหรือไม่ จึงเป็นการใช้มาตรฐานในทางภาวะวิสัย (Objective Standard) โดยมีจำต้องค้นหาสิ่งที่อยู่ในจิตใจของผู้กระทำ ความผิดแต่อย่างใด ดังนั้นหากเป็นการเสี่ยงภัยต่ออันตรายที่มีระดับของความเป็นไปได้ที่สังคมไม่ยอมรับถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาท

(2) ประมาทโดยจงใจ (Recklessness) ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา ได้มีการบัญญัติไว้ใน Model Penal Code Section 2.02 (c) คือ การกระทำของบุคคลใดจะเป็นความประมาทโดยจงใจก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเพิกเฉยการเสี่ยงอันตรายซึ่งได้กระทำลงโดยรู้ตัว และการเสี่ยงเช่นนี้เป็นการเสี่ยงโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรซึ่งเกิดจากการกระทำของตน การเสี่ยงเช่นนี้จะต้องมีลักษณะระดับของความเสี่ยง ซึ่งพิจารณาจากลักษณะและวัตถุประสงค์ในการกระทำ ตลอดจนพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้กระทำรู้ การเพิกเฉยต่อการเสี่ยงนี้รวมถึงการเบี่ยงเบนจากมาตรฐานการกระทำของบุคคลซึ่งเคารพต่อกฎหมายที่พึงปฏิบัติในสถานการณ์เดียวกันกับผู้กระทำด้วย

จากบัญญัติดังกล่าว ประมาทโดยจงใจต้องใช้มาตรฐานในทางอัตวิสัย (Subjective Standard) ซึ่งการรู้ตัวในทางอัตวิสัยนี้ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของประมาทโดยจงใจ คือตัวผู้กระทำจะต้องรู้ถึงการเสี่ยงภัยโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรนั้น มิได้พิจารณาจากตัววิญญูชนว่าวิญญูชนควรจะมีหรือไม่มีความเสี่ยงภัยโดยไม่มีเหตุผลดังกล่าว (กรกฎ ทองชะโชค, 2552, หน้า 55)

ระดับการกระทำโดยประมาทและประมาทอย่างร้ายแรงตามกฎหมายไทย ความประมาทในกฎหมายไทยเป็นเหตุสำคัญของความรับผิดทางกฎหมายอาญา และละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิได้บัญญัติวิเคราะห์ศัพท์ความหมายของความประมาทเลินเล่อไว้ แต่นักนิติศาสตร์ส่วนมากจะอธิบายความหมายของความประมาทเลินเล่อในทางแพ่ง โดยอ้างอิงกับความหมายในทางอาญา ส่วนคำว่า “ความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง” ไม่ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนของความรับผิดเพื่อละเมิด แต่จากคำอธิบายของนักนิติศาสตร์หลายท่านสามารถสรุปความหมายของการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงได้ว่า ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหมายความว่า ลักษณะพฤติกรรมของผู้กระทำในการขาดความระมัดระวังที่มีความรุนแรง อีกทั้งผู้กระทำรู้ถึงความเสี่ยงอันตรายที่จะเกิดขึ้น แต่ไม่ใส่ใจถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นนั้นกลับกระทำการที่เสี่ยงอันตรายภายใต้การคิดคำนวณ หรือความคาดหวังว่าความเสียหายที่เสี่ยงอันตรายจะไม่เกิดขึ้นแต่เมื่อกระทำการแล้วเกิดการคำนวณที่ผิดพลาด ทำให้เกิดความเสียหายที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น

การแบ่งแยกว่ากรณีใดเป็นการกระทำ โดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือการกระทำโดยประมาทเลินเล่อจะพิจารณาว่าบุคคลผู้กระทำละเมิดนั้น ควรจะคาดเห็นถึงความเสียหายหรือไม่ หากสามารถคาดเห็นถึงความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแล้ว ยังกระทำด้วยความไม่ใส่ใจที่จะใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมาก ซึ่งมีมาตรฐานสูงกว่าความประมาทเลินเล่อแล้วต้องถือว่ากระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ในทางตรงกันข้าม หากกระทำการโดยไม่ใช้ความระมัดระวังทั่วไป โดยไม่ได้คาดเห็นถึงความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นต้องถือเพียงว่า

กระทำการด้วยความประมาทเลินเล่อเท่านั้น ส่วนสภาวะจิตใจของผู้กระทำละเมิดอันมีลักษณะเป็นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

การกำหนดความรับผิดเรื่องของความประมาทในกฎหมายต่างประเทศ จึงมีความแตกต่างกับกฎหมายไทย ซึ่งเน้นพิจารณาการกำหนดความรับผิดของผู้กระทำจากความหนักเบาของผลที่เกิดขึ้นแล้วนำมาเป็นตัวกำหนดความรับผิดและโทษของผู้กระทำ โดยไม่ได้พิจารณาแยกแยะถึงองค์ประกอบภายในถึงการรู้ถึงการเข้ารับความเสี่ยงภัยในผลร้ายเหมือนกับในต่างประเทศ ทำให้ในบางกรณีผู้กระทำประมาทในกฎหมายไทยที่ไม่รู้ตัวหรือไม่ระมัดระวัง เผอเรออาจจะต้องรับโทษหนักกว่าผู้กระทำประมาทที่กระทำโดยรู้ตัว และจงใจเข้าเสี่ยงภัยเพราะผลที่เกิดขึ้นมีความหนักเบาแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมของการกำหนดโทษอันเกิดจากความประมาท (พลสิทธิ์ จิระสันติมน, 2565)

ตารางที่ 1 สรุปเปรียบเทียบระดับของการกระทำโดยประมาท

ประเด็น	ฝรั่งเศส	อังกฤษ	สหรัฐอเมริกา	ไทย
ประมาทธรรมดา (negligence)	√	√	√	√
ประมาทโดยจงใจ (Recklessness)	√	√	√	×

บทสรุป

ในกฎหมายอาญาของไทยตามประมวลกฎหมายอาญา บุคคลจะต้องรับผิดทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนาหรือกระทำโดยประมาท กรณีกฎหมายบัญญัติให้รับผิดหรือรับผิดได้แม้กระทำโดยไม่มีเจตนา โดยการกระทำโดยประมาทกฎหมายไม่ได้บัญญัติถึงระดับของการกระทำโดยประมาทเอาไว้ ซึ่งถ้ามีการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ก็จะมีเพียงบทบัญญัติมาตรา 291 โดยบัญญัติถึงการกระทำโดยประมาทเท่านั้น โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสี่ดังกล่าว มิได้มีแยกความหมายของประมาทโดยจงใจ (Recklessness) กับประมาทธรรมดา (Negligence) ออกจากกัน และมีได้มีการกำหนดหนระดับของการกระทำ โดยประมาทกับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแตกต่างกันอย่างไร ดังนั้นในการที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยความรับผิดของผู้กระทำเรื่องกระทำโดยประมาทซึ่งมีหลาย ๆ กรณีที่เกิดขึ้น ซึ่งพฤติการณ์ของผู้กระทำผิดเป็นการกระทำประมาทโดยจงใจ (Recklessness) ที่มีบัญญัติถึงระดับความประมาทได้ตามกฎหมายอังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส ซึ่งอาจเทียบได้กับระดับความประมาทอย่างร้ายแรง ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวอาจไม่เพียงพอต่อการลงโทษผู้กระทำผิดที่ละเลย เพิกเฉยต่อชีวิตของบุคคลอื่นและเข้าเสี่ยงภัยอันตรายซึ่งได้กระทำโดยรู้ตัว โดยการเสี่ยงเช่นว่านี้ไม่มีเหตุผลอันสมควร และการกระทำของตนอาจก่อให้เกิดผลที่มีขอบด้วยกฎหมาย ซึ่งตนสามารถใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาอาจใช้เพียงพอนี้ ซึ่งถ้ามีการบัญญัติถึงความประมาทอย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เพิ่มเติมจากบทบัญญัติที่บังคับใช้อยู่จะทำให้คนในสังคมตระหนักถึงความรับผิด และโทษที่หนักกว่าการกระทำโดยประมาทและสามารถเป็นเครื่องมือให้ศาลในการวินิจฉัยพิจารณาคดีในส่วนระดับความประมาท เพื่อการความเหมาะสมยึดหยุ่นสอดคล้องได้ตามสถานการณ์จริง อีกทั้งเป็นการช่วยลดความสูญเสียชีวิตซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญ

ที่สุดมากกว่าการลงโทษผู้กระทำผิด จึงเห็นควรกำหนดโทษระดับความประมาทของไทยควรมีระดับความประมาทที่เป็นลักษณะจงใจหรือควรรู้มากกว่าการกระทำโดยประมาท โดยกฎหมายอาญาได้มีการบัญญัติและใช้บังคับมาตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ.2500 นั้น มีการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษจากเดิมคือระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองหมื่นบาท เป็นระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท ในปี พ.ศ.2560 ซึ่งถ้าพิจารณาจากในคดีเรื่องการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เช่น กรณีเมาแล้วขับ ศาลมีการกำหนดโทษจำคุก 4 ปี แต่ในประเทศญี่ปุ่นตามพระราชบัญญัติจราจรญี่ปุ่นที่มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2550 มาตรา 65 บัญญัติว่าถ้าเมาแล้วขับเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต จำคุกไม่เกิน 20 ปี ซึ่งเป็นโทษที่มีความรุนแรงรองจากฐานความผิดฆ่าคนตาย และตามกฎหมายพระราชบัญญัติจราจรทางบกปี ค.ศ.1988 มาตรา 3(a) ของประเทศอังกฤษ กำหนดให้จำคุก 14 ปี (สุราทิพย์ แสงสว่าง, 2563, หน้า 88- 94) ดังนี้ จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนความรับการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อชีวิตของผู้อื่นในสังคมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนเห็นว่าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย บทลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นยังไม่ครอบคลุมถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ ของผู้กระทำผิดที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตามยุคสมัยจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี จึงทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนี้จึงเห็นว่าการบัญญัติเพิ่มเติมในเรื่องการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรงที่มีระดับความเสี่ยงภัย และความร้ายแรงของภัยที่สูงกว่าการประมาทธรรมดา เพราะเป็นพฤติการณ์ที่ผู้กระทำผิดรู้สึกถึงความเสี่ยงต่อภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ในขณะที่ไม่มีเหตุผลอันสมควรที่ในสถานการณ์ที่ผู้กระทำจะก่อความเสี่ยงเช่นนั้น อีกทั้งการกำหนดให้มีอัตราโทษจำคุกขั้นต้นนี้ จะทำให้คนในสังคมได้ตระหนักถึงการกระทำของตนว่ามีความระมัดระวังรับผิดชอบต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน สิทธิของผู้อื่นที่อาจได้รับผลกระทบที่เกิดจากการกระทำโดยประมาทของตนได้ จึงเห็นว่าการบัญญัติเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 โดยบัญญัติเพิ่มเติมในวรรคที่สอง บัญญัติว่า “**ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรก เป็นการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรง ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบสองปีและปรับไม่เกินสามแสนบาท**” ซึ่งจะทำให้การกระทำโดยประมาท มีระดับความร้ายแรงของการกระทำซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่ทำลายซึ่งความสงบสุขเรียบร้อยของประชาชน สำหรับการกำหนดอัตราระวางโทษจำคุกขั้นต่ำคือสี่ปี พิจารณาจากคดีที่ศาลมีคำพิพากษาและมีการกำหนดโทษไว้กรณีที่มีการกระทำโดยประมาทในพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรงและทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย เช่น ขับขี่ยานพาหนะขณะมึนเมาสุราเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ชีวิตในหลาย ๆ คดีศาลมีการกำหนดโทษจำคุก 4 ปี และสอดคล้องหลักกฎหมายต่างประเทศทั้งในระบบกฎหมาย Common law และ Civil law ในประเทศอังกฤษ อเมริกา และฝรั่งเศสที่มีการแบ่งระดับของการกระทำโดยประมาทที่ใช้ในการพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิด สำหรับการกระทำประมาทโดยจงใจ(Recklessness) กับความประมาทธรรมดา (negligence) และสอดคล้องกับพฤติการณ์การกระทำความผิดของผู้กระทำในปัจจุบันที่มีการกระทำโดยประมาท

และเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายมีจำนวนคดีมากขึ้นซึ่งถือเป็นการละเลย เพิกเฉยไม่ตระหนักต่อ กฎเกณฑ์ กฎ ระเบียบของสังคมและไม่คำนึงถึงชีวิตของผู้อื่นและญาติผู้สูญเสีย

เอกสารอ้างอิง

กรกฎ ทองชะโชค. (2552). กฎหมายอาญากับความรับผิดชอบของแพทย์เมื่อกระทำโดยประมาท.

วารสารนิติเวชศาสตร์, 2(3), 55-65.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2559). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. วิญญูชน.

พลสิทธิ์ จิระสันติมโน. (2565). *ความรับผิดทางอาญาที่เกิดจากความบังเอิญ: ศึกษากรณีการกระทำ โดยประมาท* [ดุชนิพนธ์นิติศาสตร์ดุชนิพนธ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนุสรณ์ แก้ววิเชียร. (2562). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพโดยประมาท ของนายแพทย์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สุธาทิพย์ แสงสว่าง. (2563). *ปัญหาความรับผิดทางอาญาอันมีสาเหตุมาจากการประมาท ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.